

EESTI SAARTE KOGU

✉ Saarte Instituut, Lossipargi 1, EE-3300 Kuressaare
☎ (245) 39-145

Eesti Saarte Kogu üldkogu Prangli saarel 10.-11. juulil 1998.a.

Osavõtjad:

Saarte esindajad	
Abruka – Tõnis Siplane; Hiiumaa, Pühalepa vald – Endel Saar; Kassari – Tiiu Kopli; Muhu – Heino Palu; Naissaar – Margit Rosen Norlin; Pakri saared – Ain Sarv;	Piirissaar – Peep Tambet; Prangli – Helgi Klasberg, Lembit Tammsaar; Ruhnu – Vello Kümmel, Mari Sarv; Saaremaa – Jaanus Reede; Vahase – Arvi Prei; Vormsi – Ants Rajando, Andres Koch.
Eestseisus ja kaastöönõukogu	
Ants Rajando, Maret Pank, Aado Keskaik, Leo Filippov, Vambo Kaal, Ain Sarv, Jaanus Reede	
Külalised	
Helen Haab – Siseministeerium, Kai Võlli – Haridusministeerium, Enno Kobakene – Keskkonnaministeerium, Juhan Sööl – Eesti Merehariduskeskus, Jaak Reinmets – Eesti Väikesadamate Liit, Tiia Palmaru – Eesti Raadio, Kadi Alatalu – Eesti Televisioon, Irene Siigur – Piirissaare, Liia Maripuu – Vahase, Heli Salong – Saaremaa, Riima Koch – Vormsi, Valve Reede – Saaremaa, Tiina Reede – Saaremaa, Kristel Kiis – Ruhnu, Marge Pervik, Triin Alatalu.	

Päevakord

Tervitused

1. Paneeldiskussioon "Hariduse kättesaadavus saartel"- juhib Vambo Kaal
 - * Mereharidus kui saartele tähtis kutseharidus – Leo Filippov (Saaremaa), Juhan Sööl (Eesti Merehariduskeskus)
 - * Riiklik toetus saarte väikekoolidele Kai Võlli (Haridusministeerium)
 - * Õppimisvõimaluste arendamine saartel, kirjalik materjal "Elukestev õppimine ja kaugkoolitus" – A. Keerberg (Saaremaa Ülikoolide Keskus)
 - * Väikesaarte koolide õppe- ja infokeskuste arendamise projekt – Ain Sarv
2. Tutvumine Prangliga Helju Pärnamaa juhtimisel
3. Kohtumine Prangli elanikega, Prangli probleemide arutelu
4. ESK üldkogu protseduurid – juhib Leo Filippov
 - * Eestseisuse aruanne
 - * Revisjonitoimkonna aruanne
 - * Aruanne liikmemaksudest
 - * Põhikirja muutmine
 - * Tööplaani järgmiseks aastaks
 - * Eelarve järgmiseks aastaks
 - * Muud üldkogu protseduurid
5. Aado Keskaiga ja Maret Panga ettekanded saarte programmi ja saartele suunatud projektide kohta. Mõttevahetus samal teemal.
6. Enno Kobakese ettekanne uue kalandusseaduse teemal. Mõttevahetust samal teemal juhib Leo Filippov

Reedel 10. juulil

Tervitused

- * **Harju abimaavanem Priidu Kalbre** – nimetas maakonna kahte asustatud saart, saarte elektrivarustuse nõrkust, Pakri saarte probleeme ja kiitis, et Saarte Kogul on ilmataadiga head suhted.
- * **Viimsi valla saarte koordinaator Ants Savest** – soovis head töötaju ja vähem puuke.
- * **Prangli rahvamaja juhataja Priit Kuusk** – Lõuna-Eesti hakkab juba põhjast tõusma, Prangli veel mitte. Nimetas, et Prangli rahvas on natuke väsinud, kuna mitu tähtsat vastuvõttu on olnud järjest.
- * **Prangli uus esindaja Eesti Saarte Kogus Helgi Klasberg** – lubas edaspidi rohkem avalikkust ja seaduslikkust saare elus.
- * Lühikene osavõtjate tutvumisring

Sõnavõttud ja paneeldiskussioon “Hariduse kättesaadavus saartel”

Diskussiooni juhib Vambo Kaal

Leo Filippov selgitab merehariduse probleemi saarte poolt vaadatuna:

- * Merehariduse edendamine on esimene eeldus elu edendamiseks saartel ja randades.
- * Merenduse kui traditsioonilise tegevusala arendamise ei suhtuta vajaliku tähelepanuga. Saarte ja rannaalade areng sõltub otseselt mere- ja kalandushariduse kättesaadavusest ja hariduse tasemest.
- * On vajadus parandada ja suurendada merehariduse saamisvõimalusi merelistes maakondades. Vajalik on toetus riigieelarve vahenditest, sest maakondadel ja omavalitsustel ei ole selleks piisavalt võimalusi.
- * Mereliste erialade õpetamise finantseerimine ei rahulda. Nii on näiteks Orissaare Gümnaasiumi merendusklassi eestvedaja ja instruktori palgaks 1000 krooni kuus. Õppejõud töötavad üksnes entusiasmiga. Selline olukord ei saa kesta enam kaua ja merendusklass tuleb sulgeda.
- * Samuti on vajadus toetada kohalikke purjetamiskooli riiklike vahenditega.
- * Ääremaadel suureneb perekondade arv, kus ei suudeta rahaliselt saata oma lapsi õppima kodust kaugemale. Ollakse sunnitud valima kool või eriala, mis on odavam koolituskuluga. Sellega seoses ei kasutata ära merendusele perspektiivsete noorte oskusi ja võimeid.
- * Väikesadamate kiire areng nõuab sadamamajanduse erialaga töötajaid.
- * Merehariduse ümber- ja täiendõppe korraldus ning väga kõrge hind ei võimalda paljudel huvilistel osaleda kursustel. Varasema mereharidusega mehed "kuivavad maal lõhki", sest ei suuda omandada uusi nõutavaid tunnistusi.
- * Merehariduse kättesaadavus on raskendatud, seetõttu ei saa suures osas kasutada seda olemasolevat inimpotentsiaali ja looduslikku ressussi ning võimalusi, mida meri võimaldab. See on arengut pidurdav olukord. Merehariduse tasemest ja kättesaadavusest sõltub mere haldamise ja kasutamise kasutegur. Kaasaegne konkurents ja majandamise tase nõuab suurt hulka asjatundjaid ka majandamise madalamatel tasemetel, st. külades, valdades ja maakondades.
- * Merel ja randades juhtub palju traagilisi õnnetusi. Väga sageli on õnnetused põhjustatud vähestest teadmistest või ohutunnetuse puudumisest.

Merehariduskeskuse prorektor **Juhan Sööl** annab ülevaate merehariduse olukorrast Eestis:

- * Mereharidus tervikuna koosneb mitmest koolist s. h. õpib kõrgemas ehk rakenduskõrgkooli harus 620 kadetti. Diskuteeritakse kalandustehnoloogia haru üleandmise üle TTÜ-le.

- * Merehariduse teema on tõstatatud õigeaegselt. Koostamisel on merehariduse kontseptsioon ja selle ettevalmistamisel on koostöö väga vajalik. Seejuures ei ole merehariduskeskusel koordineerivat rolli. Siiski tõstatub aegajalt küsimus, kes ja kuidas peaks koordineerima riigis merehariduse valdkonda.
- * Merehariduse valdkonnas on praegu probleeme küllaga, mis kahjuks ei ole teadvustatud täie tõsidusega. Juhul kui kiiresti midagi ette ei võeta olukorra parandamiseks võib prognoosida tõsiseid tagajärgi Eesti meremajandusele.
- * Merehariduskeskus on toetanud ja toetab ka edaspidi oma väikeste võimaluste piires maakondades merendusklasse, nende õppebaase ja merenduskursusi. Sealt tulevad meile kõige paremad noored edasi õppima merehariduskeskusesse. Peame õigeks suunda, kus merehariduse algaste (esimene aste) on kättesaadav maakondades. Peame vajalikuks finantseerida maakondades merendusharidust oluliselt paremini. Merendusõppejõudude palgad tuleb tõsta konkurentsivõimelisele tasemele. Samuti peame vajalikuks suurendada merehariduse andmist merendusklasside kaudu.
- * Mereharidus on perspektiivne, see on rahvusvaheline haridus ja sellega leiab tööd üle maailma.
- * Merendusklassid on Orissaares, Pärnus, Kundas ja Toilas. Merehariduse andmist maakondades peaks finantseerima riigieelarvest otse. Võimalusi on ka eelarvevahendite nn ümberjagamise. Näiteks väga Tallinna-kesket Noorte Meremeeste Klubi tuleks finantseerida suurel määral rikka Tallinna eelarvest. Klubile riigieelarvest eraldatav 3,2 miljonit krooni tuleks hoopis suunata maakondadesse kohaliku merehariduse edendamiseks. Kalurite haridus on siiani katteta.
- * Mereerialade õpetamine on oma eripäraga, mida ei taheta mitte alati tunnistada. Eelkõige on see tehniline kõrge automatiseerituse tasemega ja suurema ohumääraga elukutse, mis nõuab seetõttu ka väga kalleid õppevahendeid.
- * Maakondades kus on merendusklassid, tuleb otsustada millise perspektiiviga jätkata. Kas merehariduse andmine üldharidusliku kooli juures või üldhariduse andmine merekooli (ametikooli) juures.

Heino Palu: Meil on puudu kalatehnoloogidest.

Juhan Sööl: Nende ettevalmistamiseks peaks olema EMH koosseisus keskastme erikutsekool.

Priidu Kalbre: Kas Eesti Merehariduskeskuse ettepanekuid on arvestatud merehariduse kontseptsiooni koostamisel?

Juhan Sööl: Kontseptsiooni eest vastutav on Märt Aaslav, aga meid kahjuks sinna kaasa haaratud ei ole.

Ain Sarv: Kas oleks mõeldav anda merhariduslikke algteadmisi kõigis mereäärsetes koolides?

Juhan Sööl: Arvan, et see oleks igati tervitatav, sest ilmselt meil aluste arv edaspidi tugevalt kasvab.

Enno Kobakene: Arvan, et kalalaevade hulk peaks oluliselt vähenema lähemate aastate jooksul.

Vambo Kaal: Omaette küsimus on muidugi spetsalistide arvuline vajadus. Teen ettepaneku anda eestseisusele õigus formuleerida ettepanekud merehariduse kontseptsiooni väljatöötavale töögrupile.

Otsustati:

- * **teadvustada laiemalt merendusharidusega seonduvaid probleeme;**
- * **osaleda merendushariduse kontseptsiooni koostamisel;**
- * **eestseisusel ja kaastöönõukogul arutada võimalusi merendusliku algõppe sisseviimiseks saarte üldhariduskoolide õppekavadesse.**

Kai Võlli selgitab Haridusministeeriumi poolt välja töötatud määrust 29. maist 1998 nr. 9 (lisatud protokollile). Selle p. 11 alusel eraldatakse täiendavad summad ka väikesaarte koolides hariduse kvaliteedi tagamiseks. Nähakse ette ka toetused omavalitsustele õppevahendite hankimiseks.

ESK-lt ootame ettepanekuid õpetajakoolituse alal. Algamas on suur programm seoses õpetajate koolitamisega. Selle raames võib osutada võimalikuks lahendada ka väikesaarte kooliõpetajate ja koduõpetajate koolitamise probleemid. Õpetajatele on ette nähtud 1040 kr. aastas täienduskoolituseks. Liitklasside õpetamiseks püütakse anda spetsiaalset koolitust. Koduõpetuse teema on võetud osakonna tööplaani, oodatakse koostööd Vilsandi kooliõpetajaga (Maret Panga kommentaar: õpetaja on hetkel sünnituspuhkusel). Õpetajate koolituse jaoks püütakse teha oma arengukava. Üldiselt peaksid olema tehtud pikemaajalised arengukavad, et tagada meetmete stabiilsust. Ka väikesaarte koolide arendamiseks peaks olema koostatud ja esitatud oma arengukava.

Vambo Kaal: Ehk peaksime ise esitama saarte hariduse arengukava?

Maret Pank: Saarte Instituut võiks ju olla algataja, kui õpetajad kaasa tuleksid.

Ants Rajando: Praegused muudatused koolisüsteemis ja hariduspoliitika ei loo kindlust ja perspektiivi väikesaare koolile ja kooliõpetajatele.

Ain Sarv annab ülevaate ESK uuest projektist “Väikesaarte koolide arendamine koolitus- ja teabekeskusteks” (lisatud protokollile).

Kell 18 koosolek katkestati. Järgnes tutvumine Prangli saarega Helju Pärnamaa juhtimisel, vabas vormsi kohtumine Prangli elanikega ning saareline õhtu kalasupi ja suitsukalade seltsis. Koosolek jätkus järgmisel hommikul.

Laupäeval 11. juulil

Eesti Saarte Kogu üldkogu protseduurid.

Koosolekut juhatab Leo Filippov.

- * **Eestseisuse aruanne.** Aruande esitas esimees Ants Rajando. Põhjalikus aruandes esitati mitmeid ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks. Protokollile lisana esitatakse aruanne kirjalikult. Üldkogu poolt küsimusi ja ettepanekuid ei esitatud.

Otsus: aruanne kinnitada

- * **Revisjonitoimkonna aruanne.** Revident Andres Iherman ei ole saanud üldkogule, kuna on seotud lähedase sugulase matustega. Ka kirjalikku revisjoniakti ei ole.

Otsus: valida täiendav revident, kes viib läbi revisjoni ja saadab akti laiali üldkogu liikmetele hiljemalt 1. augustiks k.a. Proteste, arvamusi ja ettepanekuid revisjoniakti kohta kirjalikult oodatakse eestseisus tagasi Saarte Instituudi aadressil. Mittesaabunud vastus lugeda eitavaks. Revisjoniakti kinnitab järgmine üldkogu.

- * **Täiendava revidendi valimine.** Revidendiks esitati üks kandidaat – Abruca saare esindaja hr. Tõnis Siplane. Hääletamisel vastuhääli ei olnud.

Otsus: Tõnis Siplane on valitud täiendavaks revidendiks.

- * Aruanne liikmemaksudest. Aruande esitas Ain Sarv kirjalikult ja see on lisatud protokollile. Probleemid on Hiiumaa kui saare liikmemaksude laekumisega. Pühalepa vald ja Kassari on liikmemaksu maksnud. Hiidlased on esitanud isegi protesti tegevsekretäri kirja peale, kus liikmemakse meelde tuletati. Hiiumaa Omavalitsuste Liidu poolt volitatud esindaja ei ole üldkogule saanud. Seetõttu ei saa ka hiidlaste protesti arutada.

Ants Rajando ettepanek: anname hiidlastele nõu valida sarnaselt Saaremaale alaline esindaja omavalitsuste liidu poolt üldkogusse.

* **Põhikirja muutmine.** Põhikirja on vaja muuta kahel põhjusel. Esiteks, et jälle võimaldada omavalitsustel liikmeks olla. Seaduse eelmises variandis olid juriidilised isikud liikmena keelatud. Teiseks on vaja põhikiri viia kooskõlla praeguse seadusega ja registreerida Eesti Saarte Kogu ümber mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse.

Ain Sarv tutvustas ja põhjendas vajalikke parandusi.

Otsus: Valida redaktsioonikomisjon, kes sõnastab muudatused lõplikult. Komisjoni koosseisu nimetati Ain Sarv, Aado Keskaik ja Vambo Kaal. Vastuhääli komisjoni koosseisule ei olnud.

* **Tööplaani 1998-1999 aastaks.** Toimus arutelu senitehtust, esitati mitmeid uusi mõtteid ja ideid.

Maret Pank kaastöönõukogust tundis muret, et riigil ei ole selget sadamate (väikesadamate) poliitikat ja seisukohti sadamate arendamiseks saartel. Saartele on sadamad elutähtsad infrastruktuuri osad. Milline peaks olema riigi osa sadamate arendamisel?

Sadamate edukaks arendamiseks on vajalik riiklik sadamate arendamise kava. Seni ei ole selge, kuidas riik osaleb piirkondlike sadamate arendamises, kuidas luuakse eeldusi arenguks või kuidas jaotatakse toetusi. äaremaade sadamad ei saa areneda ainult turu mõjul. Ilma riikliku toetuseta ei julge erafirmad teha suuri investeeringuid. Ka erafirmad võivad eksida sadama valikul ja investeerida valesti. Siis on see kaotatud raha. Tegevus sadamate arendamisel peaks olema ikkagi koordineeritud riiklikust huvist lähtuvalt. Siin on hea näide Soome riigi toetav poliitika väikesadamate, s.h. kalasadamate arengule.

Otsus: * ESK nimel pöörduda arupärimisega Teede- ja sideministeeriumi poole, et täpsustada riigi suhtumist sadamate arendamisse;
* **esitada ESK seisukohad Eesti regionaalarengu strateegia koostamise töögrupile.**

Leo Filippov kaastöönõukogust tõstatab vajaduse korraldada nõupidamine või seminar merendus- ja kalanduskoolituse teemal, selleks et teadvustada ja täpsustada saarte vajadused.

Heli Salong peab vajalikuks edasi arendada "Väikest saarte teejuhti" ja alustada selle tõlkimist võõrkeeltesse.

Üldises vestluses peeti vajalikuks edasi tegeleda saarte ühise turismiarendusega, jätkata saarte koolide arendamise projekte, koduõppe arendamist.

Otsus: Lõpliku tööplaani esitab sekretariaat eestseisusele 1. oktoobriks k.a. ESK liikmete poolt esitatud ettepanekute alusel.

* **Põhikirja muutmine.** Redaktsioonitoimkond loeb ette põhikirja muudatused. Toimub hääletamine. Vastuhääli ei ole.

Otsus: Teha Eesti Saarte Kogu põhikirjas järgmised muudatused:

* **Sõnastada põhikirja punkt 1 ümber järgmiselt:**

Eesti Saarte Kogu (edaspidi lühendatult ESK) on Eesti saarte endiste ja praeguste kogukondade vabatahtlik ühendus.

* **Sõnastada põhikirja punkt 2 ümber järgmiselt:**

Käesoleva põhikirja alusel tegutsev ESK on 5. detsembril 1992.a. asutatud ja 8. mail 1996.a. juriidilise isikuna ettevõtteregestrisse kantud samanimelise isikute rühma tegevuse jätkaja.

* **Sõnastada põhikirja punkt 7 ümber järgmiselt:**

Rahvusvahelises suhtlemises peab ESK esmatähtsaks koostööd naaberriikide saartega.

- * **Sõnastada põhikirja punkt 8 ümber järgmiselt:**
ESK juhatus asub Kuressaare linnas Saare maakonnas.
- * **Lisada põhikirja senise punkti 8 järele uus punkt järgmises sõnastuses:**
ESK majandusaasta algab 1. juulil ja lõpeb 30. juunil.
- * **Sõnastada põhikirja senine punkt 9 ümber järgmiselt:**
ESK liikmeks võivad olla Eesti saarte nii praegusi kui endisi saarlaskondi esindavad:
 - 1) füüsilised isikud;
 - 2) kohalikud omavalitsused ja nende liidud;
 - 3) mittetulundusühingud.
- * **Sõnastada põhikirja senine punkt 10 ümber järgmiselt:**
ESK liikmeid võtab vastu eestseisus kirjaliku avalduse alusel. Füüsiline isik peab lisaks avaldusele esitama selle saarlaskonna volikirja, keda ta esindab.
- * **Sõnastada põhikirja senine punkt 11 ümber järgmiselt:**
ESK-st lahkumiseks tuleb eestseisusele esitada kirjalik avaldus. Füüsilisest isikust liige arvatakse välja tema enda või teda volitanud saarlaskonna kirjaliku avalduse alusel.
- * **Lisada põhikirja senise punkti 11 järele uus punkt järgmises sõnastuses:**
Kui saarlaskond soovib oma esindaja ESK-s välja vahetada, esitab ta eestseisusele sellekohase kirjaliku avalduse. See avaldus täidab senise esindaja lahkumisavalduse ning uue esindaja liikmeks astumise avalduse ja volikirja ülesande.
- * **Asendada põhikirja senises punktis 16 esindusnõue "1/2" esindusnõudega "1/10".**
- * **Kustutada põhikirja senisest alapunktist 18.9 sõnad "reorganiseerimise või".**
- * **Kustutada põhikirja senisest punktist 20 sõnad "reorganiseerimiseks või".**
- * **Lisada põhikirja senistesse alapunktidesse 23.7 ja 23.8 viited põhikirja uuele punktile, mis lisati pärast senist punkti 11.**
- * **Kustutada põhikirja viimase peatüki pealkirjast sõnad "reorganiseerimine või".**
- * **Kustutada põhikirja senisest punktist 31 sõnad "reorganiseeritakse või".**
- * **Kustutada põhikirja senisest punktist 32 sõnad "Reorganiseerimise või".**
- * **Nummerdada põhikirja punktid ümber, muutes vastavalt ka alapunktide numbrid ja ristviited.**

Eestseisusel ja kaastöönõukogul korraldada muudetud põhikirja registreerimine ja ESK kandmine mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse.

- * **Järgmise üldkogu toimumise aeg ja koht.**

Endel Saar Hiiumaalt tõstatab küsimuse järgmise aasta üldkogu toimumise kohast ja teeb järgmised ettepanekud:

- 1) üldkogu ei tohiks toimuda kalurite päevaga samal ajal,
- 2) lepime kokku, et üldkogu hakkab toimuma igal aastal ühel ja samal ajal.

- Otsus:**
- * **järgmine üldkogu toimub Vilsandi saarel;**
 - * **üldkogu hakkab toimuma igal aastal samal ajal – juulikuu esimese nädalavahetuse reedel ja laupäeval.**

- * **Eelarve järgnevakstööaastaks.** Ain Sarv esitas ettepanekud eelarve moodustamiseks. Toimus arutelu.
Tulusid kokku 36 000 kr loodetakse saada liikmemaksudest ja k.a. jäägi arvelt.
Kulud kokku 36 000

s.h. kulud sekretäritööks	21 000
halduskulud	6 000
üldkogu kulud	3 000
ettenägemata kulud	6 000

Otsus: Kinnitada tasakaalustatud eelarve 1998/99 majandusaastaks: tulud 36 000, kulud 36 000 krooni.

- * Sekretariaadi töö korraldamine

Maret Pank tegi ettepaneku, et loobutakse tegevsekretäri palkamisest, vajalikud toimetused ja arvepidamised tehakse Saarte Instituudi juures.

Otsus: * sekretäri ülesandesse määrata Saarte Instituut, kus ESK sekretäri töö korraldatakse ära teenustöö korras;
* teenustöö tasuks kuus kinnitada bruto 1730 krooni, aastas kokku 21 000 krooni.

Paneeldiskussioon "Saarte probleemid ja saartele suunatud projektid"

Aado Keskpaik kaastöönõukogust tutvustab riiklikku regionaalpoliitilist saarte programmi, selle põhimõtteid ja finantseerimise korda. Taotlusi programmile esitatakse aktiivselt. Raha ei ole piisavalt, seetõttu jäi k.a. ligi kümme taotlust rahuldamata. Põhimõtteid on vaja täpsustada – kutsekoolitus küll, aga milline?; sadamad küll, aga kelle omad, milliste funktsioonidega. Siiani oleme pööranud tähelepanu vaid infrastruktuurile, nüüd peaksime enam tegelema ettevõtluse ja inimeste arendamisega. Teoreetilised alused tuleks täpsemalt läbi töötada – mis saab meie saartest tulevikus. Koostamisel on Eesti regionaalarengu strateegia, kus on jäädud seisukohale, et saarte programmi tegevus jätkub vähemalt aastani 2000. Siis peaksid Eesti jaoks avanema EÜstruktuurifondide rahad ja olukord võib paraneda. Praegu on lootust saarte programmi rahade suurenemisele. Siiski ei asenda programm Riiklikku investeringute programmi, saab vaid toetada suuremaid ettevõtmisi. Toetustaotlusi võib esitada juba aasta alguses kohe. Programmikomisjon teeb oma otsuseid vastavalt taotluste laekumisele. Seoses saartega on probleemiks, kuidas tasakaalustatult toetada saarte arengut (ettevõtlust, infrastruktuuri, inimressursi säilimist, koolitust). Momendil on saartele vajalikud erinevad koolitusprojektid. Toetuse taotlejad võivad teha ehitaja leidmiseks konkursi peale lepingu sõlmimist regionaalarengu sihtasutusega.

Ain Sarv: Kas poleks õige küsida raha kahes etapis. Esiteks taotlema raha projekti ettevalmistamiseks või uuringuteks ja teiseks juba jätkuprojektina tööde lõpetamiseks.

Maret Pank: Tegelikult peavad omavalitsused ise katma projektide ettevalmistamise kulud.

Maret Pank tutvustas Phare kaasfinantseerimisega teostatavaid projekte sadamate arendamiseks Kihnus ja Pranglil.

Jaak Reinmets, Eesti Väikesadamate Liidu tegevdirektor tutvustas liidu eesmärke ja koostöövõimalusi ning jagas laiali EVSL-i tutvustavat materjali. Liidu tegevus on suunatud kohalike väikesadamate arendamisele nii mere ääres kui ka sisevetel.

Vambo Kaal teavitas saarte seaduse eelnõuga seonduvat. Eelnõu on blokeeritud seisus ja otsitakse olukorrast väljapääsu. Üheks võimaluseks võib olla eelnõu menetlemise üleandmine riigikogu maaelu komisjonile. Seadust on ikkagi vaja. Nimetusega "Väikesaarte seadus" läheks eelnõu küll kergemini läbi, aga ei tohi saari lahterdada suurteks ja väikesteks. Ka siseministeerium ei ole otseselt enam vastu ja on muutunud eelnõu suhtes neutraalsemaks. Eelnõu seletuskiri tuleb kirjutada uuesti ja lähtuvalt EÜ-s kehtivatest seisukohtadest. Tuleb tegutseda suunas, et riigieelarves oleks omaette rida saarte arengu tagamiseks

Ain Sarv täiendab, et saarte seadust on vaja ka selleks, et ametnikelt ära võtta raha oma äranägemisel jagamise rõõm ja kehtestada seadusega jagamise kord ning võimaluste piirid. Ka tuleks igale seaduseelnõule juurde kirjutada selle tähendus ja mõju saartele.

Vello Kümmel, Ruhnu esindaja avaldas mõtte, et äkki tuleks muuta põhiseadust nii, et lubada valitsusel teha vajalikke erandeid saarte eluvaldkondade reguleerimiseks. Seni on kõik riigikorrad võimaldanud Ruhnu suhtes teha erandeid saare elu ja arengu tagamiseks.

Maret Pank teavitas, et Gotlandi saare ametnike arvamus ja soovitus on, et EÜ-sse minekul on kasulikum saarte seaduse olemasolu. Sellele toetudes saab taotlema Eestile täiendavaid ressursse. EÜ-s loetakse saari omaette regioonideks.

Paneeldiskussioon

“Kalandus saartel”

Diskussiooni juhhib Leo Filippov

Enno Kobakene Keskkonnaministeeriumi kalanduse osakonnast esitas ülevaate kalanduse olukorrast Eestis. Probleeme on mitmeid.

- * Kalurkonnal tuleb hakata tegutsema EÜ reeglite kohaselt ja etteantud ressursikvoodi piires. EÜ-s on kalandus väga reguleeritud tegevusala. Eesti vetes on toimunud kalavarude ülepüük. Kalapüüdjate arv on suur ja praegu ei suudeta kontrollida väljapüüki. Varimajanduse osa hinnatakse 30-40 %-ni. Kalurkonnalt saadavad väljapüügiandmed on ebakorrektsed, tegelik püük on vähemalt 30% suurem. Ilmne on vajadus püügipiirangute järele, selleks et taastoota kalavarusid.
- * Kalurkond vananeb, noori on raske juurde saada. Kalapüük tervikuna ei ole tulukas. Kohati on sadamamaksud liiga kõrged. Kalasadamate töökorras hoidmine on väga kulukas, uusi sadamaid ei suudeta rajada. Paadid vananevad ülemäära ja uusi soetada ei ole jõukohane.
- * Töös on uus kalapüügiseaduse eelnõu. Olulisi proteste veel saabunud ei ole. Eelnõus täpsustatakse rannaelaniku staatus. Seoses mereharidusega tuleb üle vaadata ka kalanduse kui kutseala koolitamise küsimused. Täpsustada kalanduse osa merehariduses.

Peep Tambet, Piirissaare esindaja:

- * Miks on Piirissaare ümbruses kalapüügi keeluaeg hoopis pikem kui Peipsil tervikuna. Oma tarbeks võiksid saareelanikud ikkagi kala püüda.
- * Saareelanikele oma tarbeks kala püügimaks ei ole õiglane. Norra näitel maksavad püügi eest üksnes väljaspoolt tulijad. Saareelanikele on soodustus ja nad ei maksa üldse kalapüügi eest.
- * Peipsil tuleb rannapüügivõrgu silma suuruse mõõtmed üle vaadata, milline suurus on põhjendatud ja milline mitte.

Arvi Prei, Vahase esindaja

- * Saaremaal kevadine kohalik püügikeeld keelas ka väikesaare elanikule igasuguse püügi. Ei ole normaalne kui üle kuu aja ei saa väikesaare elanik värsket kala süüa. Oma tarbeks püüda võiks ikkagi lubada. Abruka elanikel tuli käia Kuressaare turult värsket kala ostmas.
- * Saareelanikule praegune kalapüügi maks ei ole õiglane. Juba enne sõda oli Eestis maksustatud ainult kala müük, mitte püük. Seega oma tarbeks püüki ei tohiks maksustada.
- * Võiks olla sedasi, et traalpüügi ja seisevnooda maks laekub riigile (suure mere kalapüük) ning võrgu, õngede ja väikemõrdade maks (rannapüük) laekuks kõik omavalitsusele.

Vambo Kaal: kalapüügiseadusega tuleb hakata litsenseerima kala müüjaid ning sellega tagada kontroll kala kokkuostul. Rannapüügi alad kuni 20m samasügavusjooneni tuleks anda kohaliku omavalitsuse halduse ja korralduse alla. Vallal on vaja lasta tegutseda ja elu korraldada oma haldusalal. Riik kontrolligu omavalitsust.

Heino Palu, Muhu esindaja:

- * teen ettepaneku anda omavalitsuse korraldada kohalike väikepaatide ülevaatus, ülevaatus maks laekugu vallale. Vallas teatakse tegelikku olukorda paatides ja ülevaatus ajal petta ei lasta.
- * toetan Vambo Kaalu ettepanekut. Mõrrakohtade jagamisel sekkub omavalitsus tahes-tahtmata, miks peab keegi kõrvalt otsustama mõrdade paiknemise.

Vello Kümmel, Ruhnu esindaja:

- * toetan väikepaatide ülevaatus õiguse andmist kohalikele omavalitsusele ja vastava maksu laekumist vallale. Samuti toetan vallale õiguse andmist mõrrakohtade määramiseks või jaotamiseks.
- * teen ettepaneku: püügimaks olgu kutselise kalapüügi eest, rannaelanik maksu maksu ainult kala müügi korral.

Andres Koch, Vormsi esindaja: Vormsil on selline olukord, et Vormsi enda kalurid ei saa enam püüda saare vetest. Mõrrakohad jagatakse Haapsalus välja teistele. Vormsi vallal ei ole õigust otsustada ja maakonnas ei reageerita saare kalurite ettepanekutele. On olemas ka Vormsi Kalurite Selts. Kuidas saaks mõjutada maakonda otsustama Vormsi kalurite huvides?

Tõnis Siplane, Abruca esindaja: Pean õigeks omavalitsusele suuremate õiguste andmist kalanduse korraldamise alal. Samuti võiksid kalapüügimaksud laekuda kõik valda.

Margit Rosen, Naissaare esindaja: Rootsis ei ole kalapüük oma tarbeks maksustatud. Müük on maksustatud ja kontroll selle üle väga range.

Leo Filippov: Saaremaa rannakalurid soovivad, et seoses paatide ülevaatuse maksu tõusuga 2-3 korda oleks 50% maksusoodustust pensionärist ja paljulapseliste perede paadiomanikele.

Otsus: Täpsustada probleeme ja teha ESK nimel pöördumised ministeeriumidele või valitsusele järgmiste ettepanekutega:

- * keeluajal kalapüügi lubamine väikesaarte elanikele oma tarbeks;
- * võrgusilmade lubatud suuruste põhjendamine;
- * kalapüügilubade maksusoodustused oma tarbeks püüdvaile saareelanikele;
- * paadi ülevaatusemaksu soodustused pensionäridele ja paljulapseliste peredele;
- * kalapüügiõiguse maksu diferentseerimine püünisemaksuks ja müügitaksuks;
- * omavalitsustele suuremate õiguste andmine kalapüügi ja paatide ülevaatuse korraldamisel ning vastavate maksude laekumine omavalitsusele.

Lõpetuseks meenutati hea sõna ja leinaseisakuga manalasse langenud ESK liiget Albert Uustulndi.

Koosoleku

juhataja: Leo Filippov

Protokollisid:

Maret Pank

Ain Sarv